

Neškodné nočné strašidielko

Na hrade Sovia skala žilo od pradávnych čias malé strašidlo. Bolo to jedno z tých neškodných malých nočných strašidiel, čo nikomu neublížia, iba ak hnevajú.

Cez deň spávalo na povale v ťažkej, železom kovanej truhle z dubového dreva, ukrytej za jedným z veľkých komínov. Nikto nemal ani len potuchy, že patrila nejakému strašidlu.

V noci, keď v mestečku Sovia Hora, ležiacom pod hradom, odbili radničné hodiny na veži polnoc, sa strašidielko zobúdzało. Presne s úderom dvanástej otvorilo oči a ponáľahovalo sa. Poprehrabávalo sa v starých dopisoch a listinách, čo mu slúžili ako vankúš a vytiahlo zväzok s trinástimi kľúčmi, ktorý nosilo stále so sebou.

Zamávalo ním pred vekom truhly – na čo sa veko zaraz otvorilo.

Teraz mohlo strašidielko vyjsť. Zakaždým vrazilo hlavou do jednej z pavučín. Táto odľahlá časť povaly, do ktorej už roky nikto nevstúpil, bola totiž poriadne zaprášená a plná pavúčich sietí. Aj tie pavučiny boli obalené prachom. Ak sa ich niekto čo i len dotkol, vysypala sa naňho hustá spĺška prachu.

„Hapčí!“

Keď strašidielko vystúpilo z truhly a z pavučiny sa mu do nosa dostal prach, muselo zakaždým kýchnuť. Niekoľkokrát sa otriaslo, aby sa úplne prebralo. Potom sa vznieslo von spoza komína a vydalo sa na svoju polnočnú obchôdzku.

Ako všetky strašidlá, ani ono nič nevážilo. Bolo vzdušné a ľahké ako obláčik. Preto bolo dobre, že nikdy nevyšlo na prechádzku bez zväzku trinástich kľúčov! Stačil by ten najjemnejší vánok, aby ho odvial, ktoviekam.

To však nebol jediný dôvod, prečo stále so sebou nosilo zväzok kľúčov. Stačilo ním totiž len zamávať, a už sa pred ním otvorili všetky dvere a brány! Pootvárali sa samé, či boli zamknuté alebo zahasprované, či to boli dvere na kľučku alebo iba privreté. A tak to bolo aj s vekami truhlíc a dverami skriň, s komodami a cestovnými kuframi, dokonca i s dvierkami na peci a zásuvkami, so strešnými aj pivničnými oknami i pascami na myši. Stačilo kývnuť kľúčami a otvorili sa. A ďalším kývnutím sa znovu zatvorili.

Malé strašidlo sa veľmi tešilo, že vlastní zväzok s kľúčmi. „Bez neho“, pomyslelo si z času na čas, „by bol život podstatne ťažší...“

Keď bolo zlé počasie, strašidielko trávalo hodinu duchov väčšinou v hradnom múzeu, medzi starými obrazmi a brneniami, delami a kopijami, šablami a pištoľami. Zabávalo sa tak, že pomocou kľúčov otváralo a zatváralo rytierske helmy; kotúľalo po zemi delové gule z kameňa hore a dolu, že to len tak rachotilo; a kedy-tedy, ak malo práve chuť, viedlo v rytierskej sále rozhovory s dámami a pánmi z obrazov v zlatých rámochoch.

„Dobry večer, môj najlepší!“ povedalo napríklad, keď stálo oproti podobizni hradného grófa Juraja Kazimíra, ktorý žil približne pred päťstopäťdesiatimi rokmi, a bol to neohrabanec. „Spomínaš si na tú októbrovú noc, keď si sa s priateľmi stavil, že ma chytiš a vlastnoručne vyhodíš z okna? Musím povedať, že si ma s tvojou stávkou veľmi nahneval! Preto mi nesmieš zazlievať, že som ti poriadne nahnalo strach. Ale musel si preto hneď vyskočiť z okna, a dokonca z tretieho poschodia? Našťastie si pristál celkom jemne, vďaka blatu v hradnej priekope. Musíš však uznať, že sa to mohlo skončiť oveľa horšie...“

Alebo sa uklonilo pred obrazom nádhernej falckej grófkky Genovevy Alžbety Barbary, ktorej pred štyristo rokmi pomohlo najšť drahocenné zlaté náušnice, keď jej ich z okennej dosky potiahla jedna straka.

Inokedy sa postavilo pred tučného pána s ryšavými zakrútenými fúzami a špicatým golierom na koženej veste. Nebol to nik iný, ako obávaný švédsky generál Torsten Torstenson. Pred trisťpäťdesiatimi rokmi obliehal so svojou armádou hrad Sovia skala spolu s mestečkom; ale jedného rána, už po niekoľkých dňoch, nechal tábor zbúrať a s dlhým nosom aj so svojimi vojakmi odpochoďoval.

„Nuž, generál?“ zasmialo sa malé strašidlo, keď sa pozeralo na obraz Torstensa. „Obávam sa, že v učených kruhoch si ešte aj dnes lámu hlavu nad tým, čo vás viedlo k náhlemu odchodu... Ale buďte bez obáv, generál, nechám si to pre seba. Nanajvýš to niekedy rozpoviem výrovi Mirovi, ktorý má na takéto historiky slabosť. Ale verím, že vám to už vadiť nebude.“

Len čo to počasie aspoň trochu dovolilo, vybralo sa strašidielko z povaly rovno na čerstvý vzduch. Akú lahodnú príchuť malo chladné nočné ovzdušie, ako ľahko a slobodne sa dýchalo pod šírou oblohou!

Malé strašidlo malo najradšej mesačné noci. Aké skvelé bolo skákať vysoko na striebřistých múroch z cimburia na cimburie, keď vo svite mesiaca vyzeralo belšie než oblak prachového snehu! Strašidielko bolo nadšené a cítilo sa tak šťastne, že sa ustavične muselo chichotať. „Hi-hi-hi-hiii! Ako pekne je na hrade Sovia skala, keď svieti mesiac! Hi-hi-hi-hiiiiii!”

Niekedy sa hrávalo s netopiermi, ktoré za noci vychádzali zo svojich úkrytov a poletovali okolo veží hradu; inokedy sa prizeralo myšiam a potkanom, ako sa mihajú popred okná pivnice a občas načúvalo mačacím koncertom alebo chytalo do priehľadnej ruky trepotajúceho sa nočného motýľa.

Ale najradšej navštevovalo starého priateľa, výra Mira. Býval v dutom dube na kraji hradného kopca, kde sa skaly príkro zvažovali k rieke. Výr Miro sa zakaždým potešil jeho návšteve. Aj on cez deň spával a zobúdza sa okolo polnoci. Bol starý a veľmi múdry a prísne dbal o to, aby mu jednodaj preukazovali potrebnú úctu. Ani strašidielku nedovolil, aby mu tykalo, čo však nebolo prekážkou ich priateľstva.

Zvyčajne sa strašidielko posadilo na konár vedľa výra Mira, a aby si skrátili dlhú chvíľu, rozprávali si príbehy: dlhé príbehy aj krátke príbehy, staré i nové, príhody na zasmiatie, na zaplakanie, alebo na premýšľanie, jednoducho také, aké im práve napadli.

Počas jednej noci, keď strašidielko opäť raz zavítalo k dutému dube, výr Miro povedal: „Chceli ste mi, ak si dobre spomínam,

porozprávať o záležitosti s tým švédskym generálom. Volal sa Borstenson?“

„Torstenson,“ opravilo ho malé strašidielko. „Torsten Torstenson.“

„A ako to s ním bolo?“

„Ach, vlastne to bolo strašne vtipné, viete? Bolo to pred tris-
todvadsiatimi štyrmi – nie, poč-
kajte, pred trisodvadsiatimi
piatimi rokmi. Budúci mesiac,
27. júla, bude výročie. Vtedy, jed-
ného dňa, pripochodoval tento

Torstenson so svojimi Švédmi. Pechota, delá, jazda, niekoľko tisíc vojakov a dôstojníkov. Postavili si stany okolo hradu i mestečka, vykopali zákopy a opevnili ich násypmi. A prišli, samozrejme, so svojimi čertovskými delami a ostreľovali hrad i mestečko.“

„Viem si predstaviť, že to nebolo príjemné,“ nazdával sa výr Miro.

„Nebolo príjemné?“ zvolalo strašidielko. „Bolo to jednoducho hrozné! Celý deň to tu trieskalo a plieskalo, a aj polovicu noci. Našťastie nemám citlivý spánok, mňa tak skoro nič nevykoľajá. Ale vtedy?! Nedalo sa to vydržať, to vám poviem! To nepretržité hrmenie diel, rachot a trieštenie muriva, keď udierali gule! Celý týždeň som znášal ten pekelný hluk, ale potom ma to prestalo baviť!“

„A mohli ste s tým niečo urobiť?“ spýtal sa výr Miro.

„Zaiste! Raz som si toho Torstensonu zobral na paškál. Hneď v nasledujúcu noc som išiel za ním do stanu a povedal som mu, čo si o tom myslím.“

„Nestáli pred stanom stráže?“

„Že či! Samozrejme! Poručík s dvadsiatimi mužmi, možno dvadsiatimi piatimi. Chceli ma zastaviť, bodali ma šablami a kopijami a poručík dokonca vytiahol aj pištoľ a vypálil na mňa guľku. Ale veď viete: zbrane ma nemôžu zraniť a guľky mi nespôsobia žiadnu ujmu; prejdú cezo mňa ako cez dym a hmlu. Nemohli mi zabrániť, aby som neprefrnkol do stanu generála.“

„A keď ste boli vo vnútri?“ spýtal sa výr.

„Poriadne som Torstensonovi podkúril. ‘Ak ti je život milý,’ pohrozil som mu a rozháňal som sa pritom rukami a desivo som prskal, ‘ak ti je život milý, okamžite rozober svoje opevnenie a navždy sa stráť aj s vojakmi!’“

„A čo na to pán generál?“

„Stál tam bosý, v čipkovanej nočnej košeli a drkotal zubami; mal ukrutný strach. Potom predou mnou padol na kolená a prosil o milosť. ‘Ušetri ma!’ volal, ‘ušetri ma! Urobím všetko, čo odo mňa žiadaš.’ Schmatol som ho za golier, a trochu som ním potriasol. ‘V to pevne dúfam!’ odvetil som. ‘Zajtra ráno odtiaľto odídeš! A nech ti nikdy nenapadne, aby si sa vrátil, rozumel si? Nech ti to ani len nenapadne!’“

„Čert aby to vzal! A Torstenson?“

„Torstenson poslúchol. Na ďalší deň, ráno 27. júla odtiahol aj so svojou armádou. A to s poriadnym chvatom, jazda, kanonáda i pešiaci, popredu on sám s vojvodcovskou palicou.“

„A už sa naozaj nikdy nevrátil?“ čudoval sa výr.

„Naozaj, už nikdy viac!“ dušovalo sa strašidielko.